

Gedeputeerde Staten van
Zuid-Holland
Zuid-Hollandplein 1
2596 AW 'S Gravenhage

ons kenmerk:

24.107306 /

onderwerp:

Effecten aanleg WIS op
watersysteem in 3 polderprocessen

Leiden, 07-08-2024

Geachte college,

In het kader van het Zuid-Hollands Programma Landelijk Gebied werken we samen met u in verschillende gebiedsprocessen. Er loopt een breder gesprek tussen de waterschappen in Zuid-Holland en de provincie Zuid-Holland over de effecten op het watersysteem maar tijdens het online bestuurlijk gesprek op 27 juni hebben we ingezoomd op 3 gebiedsprocessen. We spraken af om, los van nog te maken algemene afspraken, specifieke afspraken te maken voor de lopende gebiedsprocessen in Kaag en Braassem, Aarlanderveen en Zoeterwoude over hoe we om willen gaan met effecten, compenserende maatregelen, rollen en verantwoordelijkheden. Tijdens het overleg zijn procesafspraken gemaakt en is het vertrouwen uitgesproken dat we tot definitieve afspraken gaan komen. In deze brief lichten we toe hoe Rijnland tegen de verschillende onderwerpen en afspraken aankijkt.

Provincie als regiehouder

De provincie is regiehouder van deze gebiedsprocessen en uw voornaamste doel is het verminderen van de uitstoot van broeikasgassen uit de veenweiden om zo klimaatverandering tegen te gaan¹. De maatregelen richten zich hoofdzakelijk op het vernatten van veen en vooralsnog in het bijzonder op de aanleg van waterinfiltratiesystemen (hierna: WIS).

Rijnland werkt volgens het leidend principe water en bodem sturend² waarbij het vernatten van veenweiden een van de 33 structurende keuzes is. Het is echter niet de enige keuze en kent een bredere samenhang. Het uitgangspunt "niet afwentelen" zoals benoemd in de NOVI (Nationale Omgevingsvisie) is voor ons hierbij erg belangrijk.

Zoals aangegeven in het bestuurlijk overleg, heeft het aanleggen van WIS negatieve effecten op het watersysteem op het vlak van wateroverlast, waterkwaliteit en waterbeschikbaarheid. Deze effecten komen boven op de veranderingen die het gevolg zijn van klimaatverandering. Door de inzet van de provincie in de gebiedsprocessen concluderen wij dat u de negatieve effecten accepteert en prioriteit geeft aan de afname van de uitstoot van broeikasgassen.

¹ Toetsbaar voorontwerp Zuid-Hollands Programma Landelijk Gebied (ZH-PLG) dd 3 juli 2023

² Kamerbrief Water en Bodem sturend van het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat dd 25 november 2022

Hoogheemraadschap van **Rijnland**

Rijnland is van mening dat WIS aangelegd kan worden onder de voorwaarden dat de effecten hiervan op het watersysteem door de gebiedspartijen worden onderkend en geaccepteerd. Dit houdt onder andere in dat menskracht en middelen beschikbaar gesteld moeten worden om compenserende maatregelen te nemen, waarbij wij voor procesinzet en financiering naar de provincie kijken als verdeler van de Rijksgelden die beschikbaar worden gesteld in het kader van het NPLG en/of klimaatakkoord. Wij onderzoeken de brede effecten van klimaatverandering in de studie toekomstbestendig watersysteem Rijnland en zullen u betrekken bij de conclusies.

Wateroverlast

Onder regie van de provincie is uit de bovengenoemde gebiedsprocessen voortgekomen dat WIS aangelegd wordt om de broeikasgasemissie te verminderen. Door de aanleg van WIS neemt de kans op wateroverlast toe. In een deel van de polders binnen de gebiedsprocessen Kaag en Braasem en Zoeterwoude kan na de aanleg van WIS niet meer kan worden voldaan aan de wateroverlastnorm (die u heeft vastgelegd in de Omgevingsverordening). Ons inziens zijn er twee sporen: enerzijds technische maatregelen waarmee wateroverlast kan worden voorkomen, zoals open water graven/opheffen van percelen of peilverlaging. Doorgaans vereisen deze maatregelen forse investeringen of staan haaks op het doel van de CO₂-emissiereductie. Het andere spoor dat wij zien is dat u besluit een gebiedsnorm vast te stellen voor deze polders, waarmee de bescherming tegen de wateroverlast wordt verlaagd. In het gesprek op 27 juni gaf u aan dat u voornemens bent een gebiedsnorm vast te stellen, wanneer er sprake is van knelpunten die samenhangen met de aanleg van WIS. Wij verzoeken u, als regiehouder van deze gebiedsprocessen én bevoegd gezag, dan ook om dat te doen met de bijbehorende aandacht voor een zorgvuldig proces. Wij bieden aan u te helpen om deze gebiedsnorm te kwantificeren.

Waterbeschikbaarheid

Het vernatten van de bodem met de aanleg van actieve of passieve WIS zorgt voor een toename van de watervraag. Het is op dit moment onbekend hoeveel extra watervraag door WIS het huidige Rijnlands watersysteem aankan. Daarom accepteert Rijnland dit, voor nu in omvang beperkte risico en draagt zorg voor voldoende aanvoer van water. Wij doen dit onder de voorwaarden dat de gebiedspartijen in de betreffende polders, waaronder ook u, accepteren dat later mogelijk nog aanvullende maatregelen nodig zijn om de toename van de watervraag te mitigeren of compenseren of een tijdelijk watertekort te accepteren. Mocht dit zich voordoen dan worden alle gebiedspartijen (wel of niet deelname aan WIS) hiervoor actief benaderd. Dit onderwerp is tijdens het overleg niet ter sprake gekomen, maar dit vinden we belangrijk om te benadrukken.

Hoogheemraadschap van
Rijnland

Waterkwaliteit

We kunnen niet uitsluiten dat door de aanleg van WIS de waterkwaliteit tijdelijk verslechtert door versnelde uitspoeling van nutriënten. Wij zijn verheugd dat de provincie Zuid-Holland bereid is om naar gelden te zoeken voor een tijdelijke beheervergoeding voor ecologisch sloot- en slootkantbeheer (ANLb), gegeven de tijdelijke aard van de mogelijke verslechtering. Met het beschikbaar komen van provinciale financiering voor de compenserende maatregelen, zijn wij op onze beurt bereid om op zoek te gaan naar gelden voor een tijdelijke beheervergoeding voor gebiedspartijen, waar geen WIS wordt aangelegd. Daarmee verbreden wij effectief de inzet op een verbetering van de ecologische waterkwaliteit in deze gebieden.

Omdat u met de keuze voor de aanleg van WIS prioriteit geeft aan afname van broeikasgassen en een mogelijk negatief effect op de waterkwaliteit accepteert, verwachten we van u dat u ook bereid bent deze keuze te verdedigen bij het Rijk en eventueel ook de Europese Commissie.

Vervolggesprek

In het bestuurlijk overleg van 27 juni is afgesproken dat in september een vervolggesprek plaats zal vinden. Wij horen daarin graag van u of u van plan bent een gebiedsnorm vast te stellen voor de betreffende polders en welke middelen de provincie beschikbaar stelt voor compenserende maatregelen in de vorm van ecologisch sloot- en slootkant beheer. Ook bespreken wij daarin graag met u het nog niet behandelde onderwerp van waterbeschikbaarheid. Wij zien de uitnodiging graag tegemoet.

Met vriendelijke groet,
namens dijkgraaf en hoogheemraden,

Elektronisch getekend door Aad Straathof
op 07-08-2024

Aad Straathof
Hoogheemraad

Elektronisch getekend door Hans Schouffoer
op 07-08-2024

Hans Schouffoer
Hoogheemraad